

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst
De heer dr. J.A. Vijlbrief
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum juni 2021

betreft Rapport van de Commissie Draagkracht

ons kenmerk

Geachte heer Vijlbrief,

De leden van de vaste commissie voor Financiën hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief van 22 maart 2021¹ waarin het rapport van de Commissie Draagkracht² wordt aangeboden. De leden van de fractie van de **ChristenUnie**, **PvdD**, **50PLUS** en **SGP** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van ChristenUnie

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport van de Commissie Draagkracht. Het rapport is gebaseerd op een gedegen en omvattende analyse. Het rapport toont klip en klaar aan dat eenverdieners fiscaal gezien op structurele achterstand staan. Deze conclusie is in lijn met de positie die de leden van de ChristenUnie-fractie sinds jaar en dag innemen rond deze nijpende kwestie. Het draagkrachtprincipe in ons belastingstelsel staat onder druk.

De belangrijkste vraag van de leden van de fractie van de ChristenUnie is wat de appreciatie van de regering is van deze nadelige fiscale positie van eenverdieners? Hoe ernstig zijn, in de ogen van de regering, deze evidente fiscale nadelen en hoe beoordeelt zij de keuzemogelijkheden die de Commissie Draagkracht aanreikt? Is het gelet op de lange voorgeschiedenis van het fiscale debat over eenverdieners niet hoog tijd om voortvarend naar een oplossing te zoeken? Opeenvolgende bewindslieden deelden deze opvatting, maar gericht beleid bleef uit. De leden van de ChristenUnie-fractie zouden het waarderen indien de regering zich niet verschuilt onder haar demissionaire status, maar in het licht van haar fiscaal beleid in de afgelopen vier jaar een aantal conclusies trekt.

¹ Kamerstukken I, 2020-2021, 35 572 / 32 140, V.

² https://www.eerstekamer.nl/overig/20210322/rapport_van_de_commissie/meta

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 2

De analyses in het rapport laten zien dat het verschil in belastingdruk tussen een- en tweeverdieners is gegroeid. Dat komt met name door de afbouw van de overdraagbaarheid van de heffingskorting, de verhoging van de korting zelf, de toegenomen inkomensafhankelijkheid in de heffingskortingen en de verhoging van de IACK (inkomensafhankelijke combinatiekorting). Deze instrumenten zijn bedoeld om arbeidsparticipatie (met name van vrouwen) te verhogen. Het prijskaartje is evenwel dat de verschillen tussen een- en tweeverdieners markanter zijn geworden. Hoe beoordeelt de regering de balans tussen arbeidsparticipatie en de belangen van eenverdieners? Zijn de verschillen te groot geworden en is de balans doorgeslagen ten faveure van deelname aan de arbeidsmarkt? Eenverdieners hebben daardoor een lager besteedbaar inkomen dan tweeverdieners. Zij worden fiscaal gestraft voor het maken van andere keuzes. Hoe beoordeelt de regering deze constatering vanuit rechtvaardigheidsperspectief? Fiscalisten wijzen erop dat fiscale instrumenten om arbeidsparticipatie te bevorderen inmiddels tamelijk bot zijn geworden. De effectiviteit van deze instrumenten is niet langer vanzelfsprekend. Hoe weegt de regering deze conclusie en wat is de impact op fiscale politiek voor groepen als eenverdieners?

Het rapport wijst erop dat vrouwen in eenverdienershuishoudens na een scheiding terugvallen op de bijstand doordat ze geen eigen inkomen hebben. Ze zijn doorgaans niet economisch zelfstandig. Bijna vier op de tien huwelijken in Nederland eindigt in een echtscheiding. Kan de regering aangeven hoe hoog het scheidingspercentage is onder eenverdieners, vooral in vergelijking met tweeverdieners?

De commissie draagt een zestal beleidsopties aan om draagkracht te verbeteren. Het gaat dan om: gelijkere belastingdruk voor alleenverdieners, tweeverdieners en alleenstaanden; gelijkere belasting voor gepensioneerden en werkenden; meer financiële ruimte voor lage inkomens; hogere belastingdruk voor hogere inkomens; gelijkere belastingdruk voor huishoudens met en zonder kinderen; en gelijkere bestedingsruimte voor huishoudens met en zonder kinderen. Kan de regering op hoofdlijnen een appreciatie van deze opties geven?

Het rapport gaat niet in op de mate waarin het gebruik van collectieve voorzieningen verschilt naar huishoudentype. Gedacht kan met name worden aan zorgvoorzieningen buiten de fiscale maatregelen om. Doet de hypothese opgeld dat eenverdienershuishoudens minder gebruik maken van deze voorzieningen dan tweeverdienershuishoudens? De achterliggende redenering is dat in eenverdienershuishoudens de zorgtaken tussen partners beter verdeeld worden dan in tweeverdienershuishoudens en dat de *work-life balance* beter op orde is. Indien deze vaststelling correct is werpt dat een ander licht op de discussie over de fiscale behandeling van een- en tweeverdieners. De leden van de fractie van de ChristenUnie ontvangen graag een reactie van de regering.

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 3

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PvdD

De leden van de fractie van de PvdD hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport van de Commissie Draagkracht. Deze leden hebben naar aanleiding van het rapport de volgende vragen. De Commissie Draagkracht onderscheidt een aantal elementen die van invloed zijn op de draagkracht van een huishouden, waaronder de belasting- en premiedruk. Daarnaast vergelijkt de commissie huishoudens met hetzelfde inkomen maar met een verschillende samenstelling of arbeidsverdeling: alleenstaanden, eenverdieners en tweeverdieners. De Commissie Draagkracht besteedt geen aandacht aan de omvang en waarde van de huishoudelijke productie binnen het gezin. Ook in de reflecties komt dit niet aan de orde.

Het feit dat huishoudelijk werk, indien verricht door een (inwonend) gezins- of familielid, niet wordt gerekend tot het bruto binnenlands product (bbp) heeft een praktische reden. De VN, de OECD, de Europese Commissie en de Wereldbank schrijven in hun gezamenlijke publicatie over het systeem van nationale rekeningen³ (p.6-7) dat huishoudelijk werk geleverd voor consumptie binnen hetzelfde gezin in de economische zin 'huishoudproductie' is, maar stellen bij het bepalen van wat behoort tot de nationale rekeningen: "*a balance needs has to be struck between the desire for these accounts to be as comprehensive as possible and the need to prevent flows used for the analysis of market behaviour and disequilibria to be swamped by non-monetary values*". De reden om huishoudelijke diensten binnen het gezin uit te sluiten is dat "*the decision to consume them is made even before the service is provided*". De keuze om huishoudelijk werk niet tot het bbp te rekenen "*a compromise, but a deliberate one that takes account of the needs of most users*".

Dat het bbp geen perfecte maatstaf is van de economische bedrijvigheid in een land en (dus) van de levensstandaard illustreert de commissie Teulings als volgt in haar advies over de toekomst van het economie-onderwijs (p.115)⁴: "*In de situatie dat een vrijgezel de huishoudster voor haar diensten betaalt is het bbp groter dan in de situatie waarin de huishoudster als echtgenote onbetaald het huis aan kant maakt*". Omdat deze productie – om pragmatische redenen – niet tot het bbp wordt gerekend worden er geen belastingen (btw en loonbelasting) en premies over geheven, terwijl dat wel het geval is als dezelfde productie op de markt wordt ingehuurd. De leden van de fractie van de PvdD stellen u naar aanleiding van het bovenstaande de volgende vragen:

1. Deelt u de opvatting dat huishoudproductie een economische waarde heeft?
2. Deelt u de opvatting dat (mede) hierdoor het bbp geen perfecte maatstaf is van de economische bedrijvigheid?
3. Is in uw visie het gegeven dat huishoudelijk werk binnen het gezin om pragmatische redenen niet tot het bbp wordt gerekend automatisch een reden om de huishoudproductie buiten beschouwing te laten bij het bepalen van de verschillen in draagkracht tussen alleenstaanden, eenverdieners en tweeverdieners met hetzelfde inkomen?
4. Deelt u de opvatting dat het buiten beschouwing laten van de economische waarde van huishoudelijk werk betekent dat de gemeten belastingdruk een verschillend effect heeft op de

³ <https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>

⁴ Commissie Teulings (2005), The wealth of education: <http://www.econnet.nl/vecon/onderwijs/teulings/eindrapport.pdf>

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 4

levensstandaard van huishoudens met een gelijk inkomen, maar met een verschillende omvang van de huishoudproductie?

Volgens meerdere vergelijkende landenstudies is de economische waarde van huishoudelijk werk hoog⁵. In Nederland komt de economische waarde van huishoudelijk werk, volgens een OESO-studie, overeen met 20% tot 40% van het bbp, afhankelijk van of gerekend wordt met vervangings- of opportuniteitskosten⁶. De waarde van de consumptie van binnen het huishouden geproduceerde goederen en diensten is in ons land, volgens deze studie, even hoog als een derde van de op de markt betrokken consumptie. De leden van de PvdD-fractie vernemen graag wat volgens u de economische waarde van huishoudproductie betekent voor de interpretatie van de conclusie van de Commissie Draagkracht met betrekking tot eenverdieners en tweeverdieners met een gelijk inkomen?

Er is bekend hoeveel uren een gezin in Nederland gemiddeld besteedt aan het huishouden, ook onderscheiden naar samenstelling en arbeidsverdeling. Heeft u ook informatie over de economische waarde van de huishoudproductie in huishoudens met eenverdieners en tweeverdieners met een gelijk inkomen? Zo ja, hoe groot is de economische waarde van deze huishoudproductie en wat zijn de eventuele verschillen naar arbeidsverdeling? Zo nee, bent u bereid in kaart te laten brengen wat de economische waarde is van het huishoudelijk werk dat verricht wordt binnen huishoudens met gelijk inkomen maar met een verschillende arbeidsverdeling?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van 50PLUS

In het rapport van de Commissie Draagkracht wordt bij visie 2 (hoofdstuk 6.2, p.51) het fiscaliseren van de AOW genoemd. Daarnaast wordt in het rapport, in fiche 7 (bijlage 1, p.66), deze fiscalisering van de AOW als beleidsoptie nader uitgewerkt: *"De premieheffing voor de AOW wordt in 18 jaar met stappen van 1% per jaar geleidelijk vervangen door financiering uit de algemene middelen met verhoging van het tarief in de voormalige 1e en 2e schijf in de inkomstenbelasting. (...) Het is ook mogelijk om de AOW gedeeltelijk (met een aantal procentpunten) te fiscaliseren"*.

Hieronder volgen de vragen van de leden van de fractie van 50PLUS:

1. Kunt u uitleggen wat de rechtvaardiging is van de fiscaliseringsgedachte?
2. Erkent u dat de AOW een volksverzekering is die ertoe leidt dat premieheffing plaatsvindt totdat de AOW-uitkering ingaat? Het premiepercentage is voor ieder gelijk, geheven over het inkomen tot de inkomensgrens voor volksverzekeringen. De AOW-uitkering is ook voor iedereen gelijk. Gaat hierbij de vergelijking met een lijfrente-verzekering op: ook premie tot de ingang van de lijfrente-uitkering? Als u erkent dat de AOW een volksverzekering is, waarom wordt fiscalisering dan voorgesteld? Als u niet erkent dat de AOW een volksverzekering is, kunt u dan uitvoerig toelichten waarom fiscalisering inbreuk mag en kan maken op het volksverzekeringprincipe? Als men ook

⁵ VN: <https://unece.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2018/ECECESSTAT20173.pdf>; OESO: <https://www.oecd.org/sdd/na/2674378.pdf>; Centre for the Study of Living Standards: <http://www.csls.ca/reports/csls2015-09.pdf>;

⁶ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5kg3h0jgk87g-en.pdf?expires=1622388808&id=id&ac-name=guest&checksum=1D12A95D61115A927B7C710F0844C22C>

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 5

premie moet betalen in de uitkeringsfase, is het dan geen volksverzekering meer maar een voorziening uit de belastingen? Worden hiermee de voorwaarden tussentijds gewijzigd? Kan de AOW verworpen tot een bijstandsuitkering? En zet fiscalisering van de AOW de deur open naar een inkomensafhankelijke AOW?

3. Op pagina 20 van het rapport van de Commissie Draagkracht staat: *"Daarnaast fungeert het basispensioen van de AOW als fundament van het gehele pensioenstelsel. Het stelsel als geheel heeft als doel te voorkomen dat mensen na pensionering met een grote inkomensachteruitgang worden geconfronteerd"*. Kunt u uitleggen – gelet op dit uitgangspunt – hoe fiscalisering van de AOW dan te verdedigen is? Erkent u dat de fiscalisering in de eerste en tweede schijf vooral de lagere en middeninkomens treft? Gepensioneerden met alleen een AOW-uitkering zijn de enige groep die ook op politieke sympathie kunnen rekenen. Erkent u dat de gepensioneerden met een aanvullend pensioen juist degenen zijn die het hardst geraakt zijn door het bevriezen van de pensioenen? Dreigen zij opnieuw het kind van de rekening te worden?

Kunt u reageren op de stelling dat het indexatieperspectief van het beoogde nieuwe pensioenstelsel voor gepensioneerden van vandaag al miniem is gebleken, waardoor de fiscalisering van de AOW een extra klap is? Erkent u dat indien de pensioenen de komende jaren worden geïndexeerd, de fiscalisering van de AOW een manier is om dit voordeel weer af te romen? Erkent u dat bij een korte overgangstermijn van 5 tot 10 jaar (zoals in de verkiezingsprogramma's van D66, GroenLinks en de ChristenUnie is opgenomen) per saldo sprake is van forse achteruitgang? Klopt het dat de wortel van indexatie van gepensioneerden, waarmee steun voor het nieuwe pensioenstelsel werd gezocht, al een wassen neus was? En erkent u daarmee dat, met de fiscalisering van de AOW er bovenop, gepensioneerden weer tien zware jaren tegemoet gaan?

Gelet op de FTK-regels voor indexatie en kortingen van aanvullende pensioenen is het van algemene bekendheid dat het aanvullend pensioen door Overheidswetgeving al sinds 2008 niet geïndexeerd is en er ook geen indexatie plaatsvindt in de transitieperiode tot de inwerkingtreding van de Pensioenwet, naar verwachting in 2027. Erkent u dat bij 20% inflatie in de periode van 2027-2037 (2% per jaar) er slechts 5,5% indexatie plaatsvindt door de uitsmeerregel van 10 jaar voor elke nieuwe indexatie? Hoe is fiscalisering dan te verdedigen? Bent u het met de leden van de fractie van 50PLUS eens dat het daarom extra urgent is om een volledig overzicht te hebben van de inkomenseffecten en alle kwantitatieve gevolgen voor de gepensioneerden van de fiscalisering?

4. Aansluitend op vraag 3, staat op pagina 41 van het rapport van de Commissie Draagkracht (onder het tussenkopje Pensioen): *"Het feit dat gepensioneerden lager worden belast, leidt niet noodzakelijk tot een herverdeling tussen generaties. Iedereen die met pensioen gaat, is immers ook werkende geweest"*. Kunt u aangeven waarom een meer gelijke belasting van gepensioneerden en niet-gepensioneerden dan gewenst is, zoals de kop van visie 2 (p.51) luidt: *"Naar een gelijkere belasting van gepensioneerden en niet-gepensioneerden"*.

5. In het rapport van de Commissie Draagkracht staat bij visie 2 (p.51): *"Uit de analyse komt naar voren dat AOW-gerechtigden bij een gelijk inkomen lager worden belast dan niet-AOW-gerechtigden. Dit komt vooral doordat gepensioneerden zijn vrijgesteld van de premieheffing van de*

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 6

AOW. Indien het uitgangspunt is dat gepensioneerden en niet-gepensioneerden met een zelfde huishoudinkomen evenveel belasting en premie zouden moeten betalen, zou er kunnen worden gekozen om de AOW te fiscaliseren". Op welke veronderstelling is dit uitgangspunt gebaseerd? En wat is de onderbouwing van dit uitgangspunt? In hoeverre is hier sprake van "horizontale gelijkheid die inhoudt dat gelijke gevallen gelijk worden behandeld", zoals staat op pagina 11 van het rapport van de Commissie Draagkracht? Erkent u dat er in breder verband tal van verschillen zijn als zo'n gelijke behandeling tussen AOW-gerechtigden en niet-AOW-gerechtigden aan de orde wordt gesteld? Kunt u in dit verband uitleggen wat de rechtvaardiging is van elk van de volgende discriminerende maatregelen:

- de 4% extra belasting in het kader van de Wet Uniformering loonbegrip (WUL);
- de IAB van 6% zorgpremie;
- de halve algemene heffingskorting;
- de halve arbeidskorting;
- de Bosbelasting;
- het niet meedelen in de €5 miljard belastingverlaging in 2017.

Is hier sprake van fiscale leeftijdsdiscriminatie bij elk van die maatregelen en wat is de onderbouwing hiervan? Kunt u uitleggen wat de verdediging is van de WUL, waardoor AOW'ers 4% extra belasting moeten betalen in de eerste schijf, terwijl zij niet het voordeel hadden van het behandelen van de 7% zorgpremie die de werkgever betaalt als onbelast loon? Erkent u dat met die 4% al een extra onzichtbare fiscalisering heeft plaats gevonden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom wordt dat niet in de vergelijking betrokken?

AOW'ers moeten al zelf de IAB van 6% betalen. Erkent u dat deze extra last in aanmerking moet worden genomen bij het vergelijken van de verschillende druk? Kan in elk geval de IAB bij de vergelijking van de totale lastendruk betrokken worden via een apart overzicht van de belasting en premiedruk, inclusief de IAB?

6. Uit de tabellen 3.4 en 3.5 (p.26-27) in het rapport blijkt dat een AOW-paar met een modaal inkomen van €36.500 een besteedbaar inkomen heeft van €30.674. Maar de druk ligt slechts bijna 2% lager dan bij tweeverdieners. Bent u het met de leden van de 50PLUS-fractie eens dat dit toch geen rechtvaardiging voor fiscalisering kan zijn? Na fiscalisering komt voor de AOW'ers de druk veel hoger uit. Tussen de alleenstaande AOW'er en een alleenstaande niet-AOW'er is het verschil 6%, maar erkent u dat na fiscalisering de druk voor een AOW'er veel hoger is? Welke rechtvaardiging bestaat voor die veel hogere druk na fiscalisering?

7. In het rapport (p.51) van de Commissie Draagkracht staat: "Fiscalisering houdt in dat dat de AOW volledig betaald wordt uit de algemene middelen en niet meer (grotendeels) uit premies. Dit betekent dat we de AOW-premie afschaffen en de inkomstenbelasting verhogen. Door de netto-nettokoppeling aan het sociaal minimum blijft de netto AOW gelijk, maar aanvullende pensioenen worden zwaarder belast". Daarnaast staat in het rapport (p.52): "Overigens wordt de AOW momenteel al gedeeltelijk gefiscaliseerd als gevolg van de maximering van het AOW-premiepercentage en de beperkte indexatie van de bovengrens van de voormalige tweede schijf". Kunt u een overzicht geven van de omvang van de Rijksbijdrage voor het AOW-fonds sedert de

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 7

invoering van het premie maximum van 17,9%? Met een raming voor de komende 10 en 20 jaar. Kunt u ook een overzicht geven van de individuele lastenverzwaring voor gepensioneerden als gevolg van deze beperkte indexatie (Bosbelasting) zowel tot heden, als tot het jaar dat het volledige effect is bereikt? Overweegt u de Bosbelasting af te schaffen, mocht de fiscalisering onverhoopt toch doorgaan?

In het rapport staat bij fiche 7 'Fiscalisering AOW' (p.66): *"De premieheffing voor de AOW wordt in 18 jaar met stappen van 1% geleidelijk vervangen door financiering uit algemene middelen met verhoging van het tarief in de voormalige 1e en 2e schijf van de inkomstenbelasting. Het is ook mogelijk om de AOW gedeeltelijk te fiscaliseren"*. Erkent u dat de informele fiscalisering van de AOW door maximering van het AOW-percentage nog geen afdoende reden is om op dit – in de ogen van de leden van de 50PLUS-fractie – verkeerde pad verder te gaan? Kunt u toelichten hoe de fiscalisering technisch wordt ingericht? Zijn er meerdere varianten mogelijk en zo ja, welke zijn dat en welke variant lijkt de voorkeur te hebben en op welke gronden? Is er voorkeur voor de variant van de Commissie Draagkracht?

8. Uit eigen berekeningen van het ministerie van SZW en het ministerie van Financiën blijkt dat de effectieve betaalde AOW-premie voor werknemers tussen de 4% en 9% ligt, als gevolg van het feit dat de algemene heffingskorting en de hoge arbeidskorting in aftrek komen op de formele 18% AOW-premie. Erkent u dat het niet rechtvaardig is om AOW'ers de volle 18% te laten betalen en de werkenden minder dan de halve AOW-premie of zelfs 0%? Zzp'ers betalen zelfs 0% AOW-premie door de hoge winstafrekken. Kunt u uitleggen waarom AOW'ers dan wel de volle mep moeten betalen? Kunt u het meest recente overzicht geven van de effectieve AOW-premie voor werknemers en zzp'ers?

9. Wat zijn de inkomenseffecten van volledige fiscalisering indien deze ineens wordt ingevoerd, in plaats van fasering over 18 jaar, voor AOW'ers met een aanvullend pensioen voor de volgende inkomensgroepen: AOW met een pensioen van €5.000, €10.000, €15.000, €20.000, €25.000, €30.000, €35.000, €40.000, €45.000, €50.000, €55.000, €60.000, €70.000, €80.000, €90.000 en €100.000? Wat zijn de inkomenseffecten bij snelle volledige invoering met als eindpunt 2032, zoals in het verkiezingsprogramma van D66 staat? (In de verkiezingsprogramma's van GroenLinks en de ChristenUnie staat zelfs als eindpunt 2030).

10. In het rapport van de Commissie Draagkracht staat (p.66): *"De opbrengst van de fiscalisering voor de schatkist wordt geschat op structureel €4 miljard. Dit betreft een schatting waarin effecten van vergrijzing en houdbaarheidsbijdrage (Bosbelasting) op grove wijze zijn meegenomen. Bij precieze doorrekening van deze maatregel kan de opbrengst hoger of lager dan €4 miljard uitvallen"*. Kunt u in detail aangeven hoe deze grove berekening van €4 miljard is samengesteld? Wat zijn de uitgangspunten?

Wat is de directe bruto opbrengst bij een snelle volledige fiscalisering? Uit de berekeningen van het Centraal Planbureau in 'Keuzes in Kaart 2022-2025'⁷ blijkt dat bij snelle volledige fiscalisering in

⁷ Keuzes in Kaart 2022-2025, <https://www.cpb.nl/keuzes-in-kaart-2022-2025>

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 8

2030 de opbrengst hoger is, namelijk €4,8 miljard tot €5 miljard (a.d.h.v. de doorberekening van de verkiezingsprogramma's van GroenLinks en de ChristenUnie in maart 2021). (D66 heeft als eindpunt 2032 met opbrengst van €4 miljard). Kan er een uitleg van deze berekening worden geven? Wat zijn de kosten van de verhoging van de AOW om de netto AOW gelijk te houden aan het minimumloon? Op welke wijze wordt rekening gehouden met de vergrijzing en tot welke extra opbrengst leidt dit? De leden van de fractie van 50PLUS ontvangen graag een raming van de opbrengst van de Bosbelasting tot heden en van de structurele opbrengst tot het jaar waarin het volledige effect van de Bosbelasting is bereikt. Onder welke veronderstellingen zal de opbrengst hoger respectievelijk lager zijn dan €4 miljard? Kan daarbij een specificatie worden gegeven van de omvang boven respectievelijk onder de €4 miljard? Wordt er ook compensatie gegeven voor het verschil tussen de formele 18% AOW-premie en de veel lagere effectieve AOW-premie voor werkenden? Wat is dan omvang van deze compensatie voor het Staatsbudget?

Gepensioneerden hebben veel minder recht op fiscale kortingen met als argument dat zij geen AOW-premie hoeven te betalen. Als de AOW-premie wordt gefiscaliseerd dan zouden gepensioneerden dus net zoveel belastingkorting moeten krijgen als werkenden? Wordt dit dan gelijkgetrokken? Is er voor AOW'ers in de berekeningen rekening gehouden met de verhoging van de algemene heffingskorting en arbeidskorting tot het voor werkenden geldende niveau, derhalve afschaffing van de twee halve kortingen voor AOW'ers? Deze halve kortingen voor AOW'ers werden gemotiveerd met het argument dat AOW'ers geen AOW-premie betalen. Erkent u dat deze verhoging tot de volle kortingen rechtvaardig en onvermijdelijk is?

11. Als het AOW-percentages wordt afgeschaft wordt dan compensatie gegeven aan werkenden voor het feit dat zij slechts weinig tot geen effectieve AOW-premie betalen? Immers wordt ook voor werkenden het belastingtarief met 18% verhoogd tegenover de verlaging van AOW-premie met 18%. Per saldo blijft voor werkenden de huidige totale belasting en premiedruk gelijk. Voor AOW'ers stijgt de belastingdruk met 18% en daar staat geen verlaging van AOW-premie tegenover, want die betalen zij nu al niet.

12. Op welke wijze wordt de €4 miljard aangewend voor lastenverlichting? Is dat alleen op basis arbeid? Kunt u reageren op de stelling dat de fiscalisering van de AOW niet geïsoleerd zal worden genomen maar als onderdeel van een pakket? Erkent u dat het eventueel aanvoeren van een efficiënter fiscaal stelsel geen sterk argument is, als gewezen wordt op de onrechtvaardigheid die optrad bij het invoeren van de WUL in 2013? Wat is de rechtvaardiging om de €4 miljard aan te wenden voor belastingverlaging op arbeid – voor werknemers en zzp'ers – die in werkelijkheid zelfs niet de 18% betalen? Moeten dan de AOW'ers wel 18% gaan betalen? Dat is toch niet uit te leggen. Is dit fiscale leeftijdsdiscriminatie in optima forma?

Welke diverse varianten zijn mogelijk voor lagere belasting op arbeid:

- Hogere algemene heffingskorting met langzamere of geen afbouw
- Hogere arbeidskorting met langzamere afbouw of geen afbouw

13. Erkent u dat het rechtvaardig is dat AOW'ers ook een deel ontvangen van de extra opbrengst van €4 miljard? Hoe wordt de koopkrachtschade voor de laagste en midden pensioenen

datum juni 2021

ons kenmerk

blad 9

gecompenseerd? Hoe kan deze koopkrachtschade van fiscalisering voor gepensioneerden met een laag of midden inkomen worden gecompenseerd zonder de uitgaven van de overheid te verhogen? Deze groep zal immers te weinig belasting betalen om gecompenseerd te worden via bijvoorbeeld de ouderenkorting? Is er rekening gehouden met een compensatie in de raming van €4 miljard? Zo ja, voor hoeveel en op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van SGP

De leden van de fractie van de SGP hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport van de Commissie Draagkracht dat door de staatssecretaris aan de Eerste Kamer is aangeboden. De leden van de SGP-fractie hebben de volgende vragen.

In een reeks van jaren hebben de leden van de fractie van de SGP aandacht gevraagd voor de problematiek van de groeiende kloof tussen een- en tweeverdieners. Dit rapport bevestigt deze groeiende ongelijkheid. Er worden diverse oplossingsmogelijkheden aangereikt. Kunt u aangeven op welke wijze de toenemende ongelijkheid kan worden tegengegaan?

In het rapport wordt geschetst wat de consequenties zijn voor stellen waarbij het inkomen van tweeverdieners voor 2/3e deel door de ene partner en 1/3e deel door de andere partner wordt verdiend. Bent u zich ervan bewust dat de uitkomsten voor eenverdieners nog schrijnender zijn als de vergelijking wordt getrokken met tweeverdieners die allebei de helft van het inkomen inbrengen, dat gezamenlijk gelijk is aan het inkomen van een eenverdiener? Komt het demissionaire kabinet nog met een appreciatie en een duiding van dit rapport? Kunt u bevorderen dat dit rapport onderdeel zal uitmaken van de onderhandelingen over een regeerakkoord?

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien uw reactie met belangstelling en bij voorkeur binnen vier weken na dagtekening van deze brief tegemoet.

Hoogachtend,

Mr. N.J.J. van Kesteren
Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën